

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 3 kor. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. — Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és tulajdonos:
Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petítor ára 16 fill. Több-szori közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Múlt és jövő.

F. Pályafutásának tizedik esztendejét töltötte be a Nyitramegyei Szemle.

Nem nagy idő ez a közügyek szolgáltatásában, de elég hosszú arra, hogy emlékeztesen azokra a feladatokra, melyeket a katolikus sajtónak maga elé kell tűznie. A vándor, ha megáll útjának egy-egy hátpontjánál, visszatekint a megjárt útra és előre néz a távolság hullámzó messzeségébe.

Tekintsünk hát vissza mi is, az eszmék világának vándorai, a mögöttünk hagyott útra és nézzünk előre, a jövő feladatainak nagy messzesége felé.

Szolgáltatta e lap a lefolyt tíz esztendő alatt az egyházat és a hazát. Nem a szivességnek, a jóindulatnak a tanúsítása volt ez a szolgálat, nem afféle szamaritánus irgalmasság, a minőt kegyes szívű emberbarátok származtatnak ki kebelökből, midőn valamely jótékony célra énekelnek, zenélnek, műkedvelő előadásokat rendeznek. A mi vállalkozásunkat a kötelesség-érzet sugalmazta, fentartotta, erősítette. Sugalmazza, fentartja és erősíti azt ma is.

Az egyházat és a hazát, Istent és felebarátainkat, ezek között első sorban honfitársainkat, legelső sorban pedig magyar véreinket a sajtó útján is szolgálni,

ezt a szolgálatot szellemi és erkölcsi erővel előmozdítani: ezt mi olyan elengedhetetlen, szent kötelességnek tartottuk és tartjuk ma is, mint akár a templomi szolgálatot, vagy az egyesületi tevékenységet.

Az igazságot ott kell hirdetni, a hol arra alkalom kínálkozik, a jót ott kell az emberek szívébe becsepegtetni, a hol arra a közlekedés csatornáit meg vannak. De hol kínálkozik napjainkban az igazság hirdetésére kedvezőbb alkalom, mint éppen a sajtó terén? Ma, mikor minden értelmes ember ujságot olvas, és abból meríti szellemi táplálékának legnagyobb részét, hol keressük fel az embereket a vallás tanáival, a hazaszeretet eszméivel, ha nem a hírlapirodalom nyüzsgő piacán?

Ott van a templom, igaz. De mikor éppen az értelmes osztályokból kevesebben járnak a templomba, mint a hányan ujságot olvasnak. Meg azután a katolicizmus igazságának a polgári életre kibató olyan vonatkozásai vannak, melyekről a templomban nem lehet beszélni. Ezeket a vonatkozásokat manap a politika neve alatt szokás összefoglalni.

A míg az államhatalom a katolikus vallás erkölcsi alapján állott, s ezen erkölcsi alappal mindenben összhangzó kormányzati elvek szerint intézte az ország sorsát, addig a katolicizmus politikai ér-

vényesülésének öre, maga az államhatalom volt. Most azonban, midőn az államhatalom a keresztény hit- és erkölcsstan alapjáról letérve, a különféle bölcséleti és szociál-politikai iskolák elméletei szerint alkotja meg a kormányzat elveit és a köztörvényeket, a katolikus politikának jogaiért az egyház hiveinek kell küzdeniök. És pedig minden megengedett fegyverrel, s így a sajtó fegyverével is, mely valamenyny között legerősebb.

Ezek a világos tételek, melyekhez a kétségnek homálya nem férhet, alkották azt a zsinórmértéket, mely szerint lapunknak szellemi és erkölcsi iránya a lefolyt tíz esztendő alatt igazodott. El vagyunk határozva, hogy ezt a zsinórmértéket nem ejtjük ki kezünkől a jövőben sem. Erős kötelességérzettel akarunk továbbra is a közélet számára dolgozni, katolikus és magyar hazafias, magyar nemzeti szellemben.

De hogy ne jusson az eszébe valakinek azt gondolni, mintha mi a sajtó terén való munkálkodás kötelességét egyes emberek személyéhez, vagy állásához akarnánk kapcsolni, hangsúlyozzuk, hogy ez a kötelesség mindenkire kiterjed, papra és világra, mindenkire, a ki szellemi, erkölcsi, vagy anyagi tőkével rendelkezik. És kinek nem volna valamilyen tőkéje, valamilyen kincse, melyet a katolikus sajtó céljára fel nem

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A királyért.

— Történeti rajz. —

Az orcfalusi nemesi kúria óriási tölgy erdejében, egy hatalmas koronájú terebélyes fa áll az erdő déli részén, a Temesvár felé néző oldalon. Bársonyos moha lepte el már százados törzsét, a melyet a vihar nem tud megíngatni. A fa sűrű lombzata közt az ég dalosai lelnek tanyát: ott bűg a bánatos gerle, ott siratja elveszett párját, ott csattog a csalogány és ott vigad a fürge rigó. S a vén tölgy üde, zöld lombzata mélyen hajlik le a földre, mintegy befödve egy nemes párt, a kik némán, melázva hallgatják a madarak énekét, s a patak bűbajos csobogását, a melyek nekik oly tisztán, oly bűbösen regélnek az igaz szerelemről...

Egyszerű, mohlepte kőpadon szótlanul ülnek egymás mellett a jegyesek, míg végre a leány megszólal: — De most már örökre itt maradsz Dezső!?

— Igen, aranyos tubicám, örökre — szölt az ifjú és átölelte a hatalmas Orcfalusi leányának, a barna Vilmának karesű derekát...

S azután halkán suttog a harcok királya, a hős Szécsi Dezső bűvös-bajos szavakat mátkájának, a szép fekete hajú Vilmának.

Disztitik a temesvári plébánia templomot, esküvőre készülnek, fényes esküvőre. A legbátrabb magyar hős veszi el a legszebb magyar leányt... A násznép már várja a mátkapárt, s im azok belépnek. Néma esend honol a templomban, s a pap — ősi szokás szerint — eléjük megy és az oltár márvány lépcsőjéhez vezeti őket, a hol örök hűséget, sirig tartó hű szerelmet esküsznek egymásnak. Numsókára véget ér a szertartás és az ifjú pár a nász néppel együtt boldogan távozik a templomból, de alig érnek ki, habos lovon egy férfi tart feléjük, s a mint eléjük ér felmutatva véres kardját így szölt: — Szécsi Dezső, áldozz a királyért, áldozz a hazáért!...

— A nász népben egy pillanatra elállt a vérkeringése, s azután fenyegetőleg tekintettek a gonosz hírhozóra. Csak az ifjú pár volt nyugodt, s a hőselkü nő ezüstesen hangja válaszolt a hírnöknek:

— Mondd meg uradnak, hogy a királyért és a hazáért nem kimél semmi áldozatot Szécsi Dezső!...

Hangos az orcfalusi kúria óriási tölgy er-

deje. Harca készül az úr, gyűjti a hadát... S az erdő déli szélén a hatalmas koronájú terebélyes tölgy zöld lombzata mélyen hajlik le a földre, mintegy befödve a nemes párt, a kik némán, melázva hallgatják a madarak csattogását, s a patak bűvös-bajos csobogását, a melyek nekik oly tisztán, oly bűbösen regélnek az igaz szerelemről...

S ime megharsan a kürt, felriad merengésből Szécsi Dezső, vaspáncélos keblére szorítja nejét, forró csókot hint ajkára és illatos selyem hajára, s a következő pillanatban már fehér szőrű paripáján terem. S a megriadt nemes állat villámként rohan tova urával a porfellebbe burkolt csapat után és lassanként a ló és lovasa eltűnnek a por szárke ködében, s csak a hűn szerető nő epedő pillantásai követik még sokáig a hátra tekintető lovag alakját...

... Telesti közelében egy mély völgy szoros van, ezen egy szűk gyalogösvény vezet keresztül, a melynek egy-egy vége a domboldalon végződik... Kemény tusa folyik most ott. Fönt a szoros út egy-egy végénél a dühös havasalföldi vajda, Bazarád vad oláhjai döntik le egymás után a százados fákat és görgetik le a hatalmas kőszirteket. Lent a völgyben Róbert Károly népe. Károly üldözőbe vette az ellene fölkelő Bazarádot,

ccs.

ajánlhatna? A gazdagok anyagi támogatást nyújthatnak, az értelem és műveltség javaival megáldottak szellemi közreműködést szolgáltathatnak. És még az is, a kinek sem anyagi eszközök, sem a szellemi közreműködés képessége nem állanak rendelkezésre, lépten-nyomon tanúsíthat rokonszenvet a katolikus sajtó iránt, azt ajánlhatja, ismerősei körében terjesztheti, támogathatja abban, hogy ez a sajtó a közélet nyilvánulásainak céljaira minél több oldalról felhasználtsassék.

Krisztus nélkül nincs üdvösség, sem egyesek, sem nemzetek és államok számára. Azért ő édes mindnyájunké, és az ő tanítása mindnyájunk közös nagy kincse. Tanításának igazságára a tanító egyház oktatja az embereket, de ennek az igazságnak terjesztése minden keresztény emberre tartozik.

Nincs haszontalanabb dolog, mint azt mondani: Hívó ember vagyok, vallom, igaznak elfogadom egyházam tanítását, és azután semmit sem tenni az iránt, hogy a meggyőződésnek ez az igazsága tért hódítson, a közélet intézményeiben kifejezésre jusson. A hitnek és a tudománynak az igazságát azért kapta az ember, hogy azt birtokba vegye és másoknak is átadja, mert az igazság élete, annak terjesztésében áll.

A vallási és a hazafői eszmények arra való, hogy a társadalomban uralkodó polcot vívjanak ki maguknak. De ez csak úgy lehetséges, ha ezekért az eszményekért a közélet minden embere hevül, dolgozik, munkálkodik.

A katolikus sajtó ennél fogva joggal vár erőteljes támogatást a katolikus társadalomtól, a közéletnek minden keresztény katolikus meggyőződéssel bíró munkásától.

A jövő számára van fentartva a katolikus sajtónak ily mérvű támogatása, mert a jelen e tekintetben oly sivár, hogy nem is érdemes róla beszélni. És mi bizunk a

a mint ezen a völgyön haladt keresztül és a mikor a magyar sereg már a völgykatlanban volt, az oláhok elfoglalták a szoros-út déli kanyarulatát, s a másik oldalon éppen akkor jöttek föl a többi oláh csapatok, Bazarád fia Jank vezérlete alatt.

Két nap óta tart az ostromzár, és a magyarokat egyaránt pusztítja az éhség és az ellen. Folyton hull a nyílzápor, a dárda, s a kópja, s a rémítő nagyságú sziklák és fatörzsek nagy robajjal hullanak alá. Az agyonzúzott vitézek teste már hatalmas sáncot alkot a magyar tábor körül, s a még életben maradtok a királyi sátrort védik a nyílzápor ellen, bent a selymes sátorban a király és vezére Szécsi Dezső beszélgetnek...

— Uram, királyom, — szolt az ifjú, — fogadd el kérélem hű szolgáló ajánlatát! Annaira hasonlítunk egymáshoz, hogy senki sem veszi észre, hogy te vagy a király! Mig én a déli, a Telesti felé vezető oldalra támadok és királyi öltözetemmel magamra vonom az oláhok figyelmét, te addig az éjszaki hágóra támadsz és a rosszul őrzött szorosról támadásoddal előződ az oláhságot, s azután folyton éjszakra tartasz és Tirgő mellett nemsokára egyesülhetsz Orczfalusi Gábor csapataival!

Fiam, — válaszolá lassú méltósággal a felség, — te még fiatal vagy, kár teneked e gazlatrok kezétől elesned! Ifjú feleséged van otthon,

jövőben, bizunk a keresztény elvek hódító erejében, a tiszta hazafiság varázsában, s ettől a bizalomtól eltelve kezdjük meg munkásságunkat az új decennium kezdetén — Jézus nevében.

Nyitra város pénzügyei.

II.

A városi képviselőtestület tagjai nem igen törődnek a város pénzügyeivel, nem igen viselik szívükön a polgárok érdekeit.

Ha valakit egyes befolyásosabb képviselő protegál, annak már jól állnak a dolgai. A polgármester nem iparkodik a kiadásokat csökkenteni. A városi tanács nem bír közvetlenül nagy gondot fordítani a részletekre. A városi pénzügyi bizottság pedig határozottan gyöngye arra, hogy a sok kéregetőnek, és némely magasabb áramlatoknak ellentálljon.

A városi képviselőtestület tagjainak hanyagságát eléggé jellemzi azon tény, hogy midőn az 1903. évi költségvetést tárgyalták, s néhányszor szavazni kellett, összesen 33, mondd: *harminchárom* tag szavazott, pedig úgy tudom vannak többen, mint 130! Csak 100 tag tündöklik az ő távollétével akkor, midőn a város egész évi pénzügyi életéről, s így a polgárság vagyoni érdekeinek gondozásáról van szó.

S ha még valaki látja, azt az ellenállhatatlan varázst, melyet az 5 órának a közeledése a t. városatyákra gyakorol, el kell szomorodnia a közügyek iránti könnyelműség fölött.

Ha valamely harmadrangú állást kell betölteni, akkor eljönnek százan is, de költségvetést tárgyalni, erre elég 33 is!

A választott tagoktól ez a mulasztás valóságos hűtlenség a polgárság iránt, mely nem azért ajándékozta meg őket bizalmával, hogy kötelességeiket semmibe se vegyék!

Magával a költségvetéssel vajmi kevesen törődnek, a legtöbben át sem olvassák, vagy ha át is olvassák, nem foglalkoznak vele elég behatón.

Csak is így történhetik meg, hogy egyes elég feltűnő tételek fölött még csak szót sem emel senki.

Az 1903. évi költségvetés tárgyalása alkalmával például magának a pénzügyi bizottságnak elnöke kénszerűen elismerni, hogy a bevételek közül néhány ezer korona kimaradt, mely mint pótdadó, a pénztárba befolyik.

Az 1902. évi költségvetésben, a házilag kezelt közadók tételei között, a 36-ik folyó szám

a ki meghalna az utánnad való bánatban. Várjuk be csak Orczfalusi, ő semmi e-estre sem fog késni!

Migy így beszélget a király hős vezérével, kint rémítő lármá és fegyverzaj hallható, s a hatalmas tölgybe, a mely alatt a király sátora állott, számtalan nyilvessző, gerely, kópja csapódott... Az oláhság támadta meg a kiehezett, megfogyott magyar sereget. Ijedten rontanak be a testőrök és jelentik az oláhok közeledtét. És ekkor Szécsi Dezső már nem könyörögve, hanem mintegy parancsolva szol a királyhoz:

— Királyom, te-neked meg kell maradnod a haza javára!

— A haza javára! — kiáltják a testőrök, ... a haza javára! — szolt elnyomott tompa sóhaj kíséretében a király és megcsókolta az előtte térdeplő hős vezér sebhelyes arcát, azután engedte, hogy hadi öltözetet Szécsi Dezsővel cseréljék föl...

Nemsokára kilép a sátorból a király vezéri páncélban és Szécsi Dezső királyi öltözetben. A király, a király! kiáltják a vitézek s a királyi öltözetű vitéz felpattan lovára, kirántja kardját és vadul ront az ellenre. Zivatarként dübörög a magyar csapat tovább. Az oláhság meghátrál. Már a domboldal feléig szorították vissza az

alatt szerepelt, az adómentes házak közpótléka címén 7003 korona. 1903-ra ezen tétel a bevételek közül *kimaradt*, de senki sem kérdezte, hogy miért? Talán 1903. évben már nem lesznek olyan adómentes házak itt Nyitrán, melyek után városi pótlék fizetendő?

Az 1902. évi költségvetés folyó száma 55-ik folyó száma alatt 1000 korona bevétel szerepelt a IV-ik kerületi róm. kath. elemi iskola fenntartására és tanítók javadalmazására befolyt püspöki segély címén, — 1903-ra ezen bevétel *kimaradt*. — Miért?

Az 1902. évi költségvetésben a kiadások 5/a folyó száma alatt ez mondatott:

„A 330,000 korona kölcsönből a házi pénztárt terhelő 244,794 kor. 19 fillér kölcsöntőke és % törlesztésre — — — 13,463 kor. 48 fill.”

Az 1903. évi költségvetés kiadásainak 6 ik folyó száma alatt pedig már a következők állnak:

„A 223,200 korona kölcsönből a házipénztárt terhelő 164,501 korona 79 fill. tőke és % törlesztésére 9047 korona 62 fill.”

Tájékozásul közbevetőleg megjegyzem, hogy sem az 1902. évi költségvetésben külön más — 223,200 koronás, sem az 1903. évben külön 300,000 koronás kölcsön nem fordul elő.

Már most az a kérdés: miért terhelte a házipénztárt 1902-ben 244,794 kor. 19 fillér, és az 1903-ban már csak 164,501 kor. 79 fillér? — Talán a 79292 kor. 40 fillért a város 1902. évben kifizette? Vagy más vállalta át? — Ki tudja ezt a t. városatyák közül? Fölvilágosítást nem kért, nem is adott senki!

A költségvetéseknek a közeveti vámra vonatkozó függelékeiből kitűnik ugyan, hogy a különbözőet a közevetvám jövedelmének a terhére van írva, de itt is 1902-ben 330,000 koronáról, 1903. évben pedig már csak 223,200 koronáról van a szó, a nélkül, hogy a 79,292 kor. 40 fillér apadás megmagyaráztnék!

A t. városatyáknak jó ez így is!

Nézzünk utána még egy jelentékeny költségvetési talánynak.

Az 1902. évi költségvetés bevételei között a második helyen szerepel községi pótdadó cselekvő követelések címén 26,508 korona. A vegyes kiadások között pedig a 110-ik folyó szám alatt a cselekvő pótdadó követelésekből *béhajthatatlannak mutatózó*, valamint a kivetett, de *be nem hajtható* folyó évi pótdadó összegek fedezetére 70% vagyis 18,000 kor. 60 fillér.

Ez a közönséges számítás szerint azt jelenti, hogy a fenti 26,508 koronából rosznak tartanak

oláhokat s ekkor itt szörnyű csata kezdődik: ember ember ellen harcolva lép a teshalmazou keresztül lépésről-lépésre; majd az oláh hátrál, majd a magyar kezd visszavonulni. Így tart mint egy másfél óráig a rémítő harc. A hol legsűrűbb az ellen s a hol legtöbb a halott vitéz, ott harcol egy acélkaru hős. Termetén erős acélsodronyos vaspáncél, balján acélpüzza, a melynek címerén látható az Árpádok hosszan elnyúlt négy orszlána.

... A király, a király! ... hangzik mindenfelől és rémítő a vérontás a király körül. A kit a király kardja ér, az rögtön elesik, rémítő a csapása: nem tudja azt feltartani semmiféle vaspáncél... De a király ereje gyengülni kezd... Hátrál a magyarság... s a vad oláh vérengző ordításából közeli kürtök szava hallatszik ki. A völgykatlan éjszaki szorosától Bazarád fia, Jank jött apját segíteni. Nyolcezer vad harcossal bővült az oláh had és most a kipihent csapat támadja meg oldalról a kifáradt, megfogyott magyar hadat. A magyar még kiállja a támadást, de már alig van kétezer vitéz a király körül, de azok utolsó csepp verük kiöntéséig harcolnak folyton fogyva, folyton hátrálva a domboldalról...

Már a völgyben fölállított királyi sátorhoz értek s ott vívják a végő esát. Mind elesetek már, csak egy küzd még közülök s az a király-

70%-ot s ezért ennek leírása folytán támadó hiányt, — igen helyesen és okos előre látással — fedezik a 18,000 koronával.

És mit találunk azután az 1903. évi költségvetésben?

A bevételek második tétele alatt, községi pótdó cselekvő követelések 26,584 korona; a vegyes kiadások 111-ik tétele alatt pedig a cselekvő pótdó követelésekből *behajthatlannak* mutatkozó, valamint a kivetett, de *be nem hajtható* folyó évi pótdó összegek fedezésére 70%, vagyis 18,000 korona.

Nem hisszük, hogy egy városi költségvetésben megfelel a komolyságnak, ha 26,584 korona 70%-ának mondatik a 18,000 korona, holott annak 69% a már 18,342 koronát tesz ki! De ettől eltekintve, nem-e világos a fenti tételekből az, hogy 1902. és 1903. évekre 36,000 koronát vettek be a polgárok pótdójából azon célra, hogy be nem hajtható pótdók fedeztessenek?

S ennél fogva világos az is, hogy ugyancsak 36,000 korona be nem hajtható pótdót kell leírásba hozni.

Melyik képviselőtestületi tag kért felvilágosítást arról, hogy 1902. évben leírták-e a 18,000 korona *behajthatlan* pótdót? S minthogy 1902. évben a fedezetlen költségvetési hiány 96574 koronát (az akkor senki által észre nem vett sajtóhiba szerint azonban csak 94935 koronát) tett ki, a leírásra javasolt 18 ezer korona ezen pótdók utján fedezendő összegnek 19%-át tette ki.

Hol vannak azok a városi polgárok, a kiknek 1902. évben összesen 18,000 korona pótdót írtak le?

Miért nem terjesztik be a leírások jegyzékét?

Miképen lehetséges az, hogy ha 1902-re csak 26508 korona a pótdó hátralék s ebből 18 ezer koronát leírásba hoznak, hogy akkor 1903-ra ismét 26584 korona legyen a hátralék, és ismét 18000 koronát vegyenek leírandónak a költségvetésbe?

Ezt a közönséges polgári ész nem képes megérteni, és önkéntelenül is azon titkos gondolatra jön: „Da muss etwas dahinter stecken!“

És milyen adókvetési munkát az, melynek folyományaként a pótdók 19%-ka behajthatlan? Hiszen ha behajthatlan a pótdó, akkor behajthatlannak kell lennie az állami adónak is. És ha az állami adók 19%-a behajthatlan, akkor a városi polgárság felre van vezetve, ha azt mondják

ruhás hős. Azon fa törzséhez támaszkodik, a melyhez a királyi sátor volt erősítve s úgy védi magát a dühöngő oláhokkal szemben. A rémvert csapások le-lecsusznak vassodronnyal bélelt mellpáncéljáról és kardjával még mindig számos ellent vág le. Végre a hosszú küzdelemben elgyöngült hőst a fáról egy gerely találta. Oly erővel vetették azt reá, hogy elesett s esése közben kinyíllott mellén a vaspáncél s a mint a következő pillanatban felállt, egy éles kópja furódott be nemes keblébe a vassodronyon keresztül, ... s ekkor eltűnt a hős, s a viharos fellegekkel egyszerűen több fényes csik csapat a domboldal magas fáiba s azok égve meredtek a haragos ég felé oltalomért könyörögve s az nemesokára meg is érkezett.

Mielőtt az ujongó oláhok megfoszthatták volna a nemes hőst királyi jelvényeitől, hatalmas jéggel kevert zápor csapkodott arcukba s a le-lecsapó villám rémséges világot vetett a véres harcmezőre, s azon rendetlenül futó harcosok száguldoztak, a kik az ég dűhe elől kerestek oltalmat ...

... Míg a király ruhájába öltözött hős a déli szorosnál küzdött, egy kis, bátor csapat tartott az éjszaki szoros felé. Az erdő fájának oltalma alatt az út azon részeig jutottak, a hol a fordulat a dombhátra vezet. A jól fölfegyverzett csapat hirtelen támadt a szorost őrző oláhokra, a kik a támadásra nem voltak elkészülve, minthogy a sötétség leple alatt a közelítő magyarokat saját

neki, hogy egy évi egyenes adója összesen 237000 koronát tesz ki, mert ebből 19% levonása után csak 197,000 korona azon valódi adóalap, mely a pótdó kivetésnél cselekvő eredményt fog nyújtani!

Nem igen valószínű az, hogy a pótdókról 1902. évben 18,000 korona, mint behajthatlan leíratott, és így a fedezetül tavaly előirányzott 18 ezer korona ezen célra szükségessé vált volna. S ennél fogva még kevésbé valószínű az, hogy 1903. évre is 18,000 korona legyen szükséges.

Ez okból nagyon föltűnő, hogy a t. városi képviselőtestület, és legkivált ennek a városi polgárság által megválasztott tagjai ilyen nagy összegű tételekkel sem törődnek semmit!

A képviselőtestület minden évben csak *egyszer* tárgyal költségvetést. Ez idén azt két ülésben ugyan, de mégis *néhány óra alatt* letárgyalta. Letárgyalta a nélkül, hogy a polgárok anyagi érdekeire, és a város pénzügyi viszonyaira azon gond fordított volna, melyet ezek megérdemelnek és megkövetelnek!

A *virilista* uraktól az ilyen köteleltségteljesítést nincs kinek követelni, mert csak önmagukat képviselik, de a *választott* tagoktól a választó polgárok joggal elvárhatják, hogy ne engedjék a város pénzügyi jövőjét romlás felé terelni!

Nagyon természetes, hogy ha így fog menni a gazdálkodás, hogy t. i. apadnak a bevételek, s emelkednek a kiadások, akkor bizony a romlás kikerülhetetlen.

Meglehet, hogy némely, ugynevezett szakértő azt fogja mondani, mindezek egy laikusnak tájékozatlanságából eredő kifogása, mert hiszen a városi zárszámadásokban minden el van számolva és a felsőbbség is mindent rendben talál.

De az a laikus ember erre azt felel, nem annyira a szakértő uraknak, mint inkább a t. városi képviselőknél: ugyan hányan láttak, hányan olvastak és hányan tárgyalták lelkiismeretesen és részletesen a zárszámadásokat? *Ugy-e egy sem!*

Ez a Nyitra városi pénzügyi ellenőrzés!

Valóságos szerencse ugyan, hogy a városi pénztárnok és ellenőr olyan pontos tisztviselők, hogy a míg ezek vezetik az ügyeket, legalább addig a kezelés tisztaságára nézve nincs aggodalomra ok, hanem a képviselőtestület választott tagjai azért mégis tegyenek eleget köteleltségeiknek, s *gondoljanak a polgárság jövőjére is.* *Civis.*

katonáknak tartották, a kiket a vezér fia, Jank mélyebbre küldött a völgybe. Rövid harc után szabad ut nyílt a magyarok előtt Pírgó felé. Közrefogván tehát a Szécsi Dezső fegyverzetét viselő királyt, hirtelen a Syli völgybe ereszkednek alá és messze, hátul hagyják a folyton gyengülő csatazajt s az őket bekeríteni akaró oláh csapatot és mintegy két órai erős lovaglás után Tírgó mellett Orezfalusi csapatával találkoznak ...

... Szomorúan szól a temesvári vártemplom harangja, temetésre hív az gyászos temetésre ... Bent a templomban bús, fekete állvány, fekete koporsó ... ki nyughatik ottan? ... Kinyílik a templom ajtaja, s egy ősz haju, jóságos férfi lép be, kezén vezetve egy fekete haju, sugár nővésű hölgyet ... Lassan közelítenek a ravatalhoz, mintegy felve, hogy zavarják a holtat ... S a ravatal fejénél tört kard és buzogány van s ezek mellett aranyos betűkkel e felírás: „A királyért.“ ...

Megáll a ravatalnál a hölgy s nagy fekete szeméit merően szegze a halottra s ekkor megszólalt a gyászdal, oly mélabusan, oly szomorún ... S a gyönyörű teremtés sápadt ajkain mosoly fut végig s egy éles sikoltás rezgeti meg a csendet s ebből kivehető e szó: „Dezső“ ... és a gyönyörű teremtés élettelenül borul a ravatalra ... A bátor harciak szeme megteleik könnyvel, sírnak a vitézek ... s kint a lélekharang oly búsan, oly velőtrázóan szól, és bent a harcosok ajkán tompán, suttogva kél: „A királyért“ ...

Polyphontes.

Ujdonságok.

Ebéd Bendé Imre püspöknek. Új év napján Bendé Imre püspök úr ő méltósága 60 teríték² ebédet adott, melyre hivatalosok voltak a káptalan tagjai, a főispán, a vármegyei törvényhatóság, a kir. törvényszék, a város, a pénzügyigazgatóság főbb tisztviselői, számosan a honvéd-tisztikarból, a vasuti és postai tisztviselők, a püspöki asszisztenciát szolgáltató központi papság és többen a polgárság köréből. Ebéd alatt a házi úr felköszöntőt mondott a pápára és a királyra, megemlekezve különösen az egyház dicsőségeseen uralkodó fejének XIII. Leó pápának 25 éves uralkodói jubileumáról, mely ez évi február hó 20-án válik örvendetes valósággá. Lendületes beszédet a püspök vendégeihez intézett boldog új évi kívánsággal fejezte be. Nyomban utána felemelkedett dr. Kramolin Victor főispán, s határozott beszédben éltette a háziurat, a nyitrai egyházmegye apostoli buzgalma főpásztorát. A szónok kellemes meglepetést szerzett az illusztris vendégtársaságnak azzal a kijelentéssel, hogy éppen tíz évvel ennek előtte, 1893. január 1-én nevezte ki a király Bendé Imrét nyitrai püspökké. Ezen évforduló kapcsán a főispán a püspök úrnak a nyitrai egyházmegye élén eltöltött tíz évi működését lelkes szavakkal méltatva, a megye és a város nevében kifejezést adott a főpásztor iránt érzett hódolatteljes tiszteletnek. Zajos eljenzés hangzott fel a főispán szavai után, s a jubiléus főpásztor vendégei elárasztották jó kívánatokkal. Ezután Czeizel Gábor praelátus, apátkanonok emelt szót, ki a klerus hódolatát és szerencsekívánatait tolmácsolta szíveshöz szóló szép szavakkal. Az ebéd, mely alatt a legesztelelenebb jókedv uralkodott, délután 3 óra tájban ért véget.

Kinevezés. Ratatics István, forgalmi tiszt a nyitrai vasútállomáson Dévénytóra állomásfőnöknek, Duschek V. pedig ugyanonnan forgalmi tisztnek Nyitrára lőn áthelyezve.

Adomány az oltáregyletnek. Mint minden évben, úgy ez idén is az új évforduló alkalmából megemlékezett a nyitrai oltáregyletről annak védnöke és állandó jötevője Bendé Imre püspök úr ő méltósága, a ki az egybét céljaira az aláhőknőhöz, dr. Bangha Istvánné urnőhöz intézett szíves hangú elismerő levél kíséretében 200 koronát küldött. Az egylet vezetősége ő méltóságának ezen újabb kegyes adományaért hálás köszönetet mond.

Halálozás. Havel Vencel, nyug. mozdonyvezető, dr. Havel József nyitrai törvényszéki bíró edesatyja december 24-én kimúlt. Beke poraira!

A püspök úr újévi adományai. Bendé Imre püspök úr ő mlga, mint az előbbi években, úgy az idén is az új év alkalmából a következő adományokat tette: a Fmke-nek 200 koronát, a nyitrai ker. nőegyletnek 200, a nyitrai oltáregyletnek 200, a nyitrai kath. legényegyletnek 200, a trencseni kath. legényegyletnek 200, a baáni kath. legényegyletnek 100, a nyitrai kath. kőműves-egyletnek 200, a nyitrai kath. betegsegélyző-egyletnek 50, a trencseni gym. alumnusoknak 100 koronát, összesen 1450 koronát adományozott.

Főtanhatósági elismerés. Az előző két év szegény felvidéki népünknek csak a nyomort hagyta örökül, és a folyó év áldása sem vált be olyannak, a melynek ígérkezett. Mind ennek dacára nem dicsérhető eléggé ama nagy anyagi áldozat, melyet az ehínséggel küzdő szegény nép gyermekei vallás-erkölcsös felnevelésére, dűledező vagy elégtelen iskolái helyreállítására meg ez inséges évben is hozott. Kimutatjuk azt kézelebb számokban, de addig is, midőn aradozó örömmel emelem ki szegény népünk ez őnerejét főülműlő áldozatkészségét, utáznandó például köteleltségemnek tartom jól megérdemlett elismeréssel adózni azon fáradságtalan s nagylelkű lelki vezetőinek is, kik látva népünknek a közterhek alatti kimerültségét, ritka szeretetből tetemes összegekkel segítik fel ezen terhek viselésében. Ine az utáznandó példa, Bucsko István orchói plebános 2757 korona kamatnélküli kölcsönt nyujt szegény hűveinek iskolája gyökeres kijavítására s még egy tanteremmel való kibővítésére; Chocholus Iahint praszkaí esp.-plebános, midőn az összes filialis iskoláit rendbehozta, újakat épített, a régít litatarozta s bővítette, — raadásul valamennyiüket az összes tanszerekkel látta el, 344 korona értékű tankönyvet osztván el karácsonyi ajándékkul a szegény tanulóknak, — őt követi Dr. Teszelszky József bittsei esp.-plebános; Szecsánszky János rakovai esp.-plebános 400 kor. ösztöndíjalapítványt

tesz a magyar nyelvben legszebb előhaladást tanúsító tót ajkú növendékek számára. Ezen, a kath. tanügyünk felvirágoztatására hozott sok fáradság s jelentékeny áldozatokért Ó méltósága a püspök úr nevében is a legnagyobb s örömteljes elismeréssel nyilvánítja ki, hogy az ő főt említteti bőkezű Maecenásoknak a jól kiérdemelt elismerés köteles adóját. Adja a jó Isten, hogy ezen nemeslelkű példa a minden oldalról jövő államosítási törekvések és a legújabb nagyveszélyű miniszteri törvényjavaslattal szemközt kath. iskolánk megmentésére minél több bőkezű Maecenást támasszon. Várjuk — quis est hic, et laudabimus eum. Nyitra, 1902. december 25. *Mihály József*, egyházm. főtanfelügyelő.

Bende Imre, nyitrai püspök ur ő mlga január hó 1-én töltötte be nyitrai püspökké történő kinevezésének tizedik esztendejét. Midőn ő méltóságát ez alkalomból legmélyebb fiúi tisztelettel üdvözljük, kívánjuk, hogy az isteni gondviselés nyújtsa hosszúra életét, s tegye lehetővé, hogy mindazon jó szándékot, mely nemes szívében megfogamzott, valósíthassa is. — A tiz év előtti történetekből felelevenítjük a következőket: A kinevezés aláírása után ő mlga január 3-án indult Budapestről Bécsbe, de csak Galántháig jutott, hol akkora hófúvás keletkezett, hogy a gyorsvonat kénytelen volt Galánthán megállapodni. A püspök ur ő méltósága a galánthai plebániára ment udvari papjával együtt s itt kényszerültek vesztegetni két napig. Január 5-én folytathatta útját Bécs felé.

Rövidre, jan. 7-én ment végbe az ugynevezett processus canonicus a bécsi nunciaturában. Tanúk voltak ez ünnepélyes ténykedésnél *Winter Agoston*, pazmaneumi helyettes rector (†) és *Hetyey Sámuel*, akkori pazmaneumi spiritualis, jelenleg pécsi püspök.

Január 9-én tette le az esküt a király előtt *Csáky Albin* vallás- és közoktatási miniszter és *Szalay Imre* miniszteri tanácsos jelenlétében.

Ez eseményeket még az nap megírta az akkor még szegye *Nyitrai Szemle*-nek dr. *Lányi József*, Ferenc Ferdinánd trónörökös jelenleg magyar társalgója. Egyáltalában, valamennyi cikk, mely a püspök úr multjára vonatkozott, s azután egyre-másra mind sürűbben jelent meg, dr. *Lányi József* ur tollából eredt. A nyitrai káptalan jan. 12-én üdvözölte táviratilag, jan. 19-én pedig *Venczell Ferenc* és *Czeizel Gábor* praelatus urak egy elég viszontagságos utazás után személyesen is üdvözölték Budapestben.

Dr. Dudek János részt vett jan. 2-án Majláth püspök meghívására egy budapesti konferencián, melyben az egységes kátét beszéltek meg — A másik egyházmegyei kiküldött, *Gáli József*, betegsége miatt kimentette elmaradását.

Leo ünnepély. A nyitrai kath. Legényegylet m. vasárnapi ünnepélye szépen sikerült. A nem mindennapi tehetőségre valló felolvasás és lelkes szavatok végre a hatásos előkép a válogatott közönség várakozását nagyban feleltették.

Az újévi gratulációkat megváltották: 2 2 koronával: *Dr. Thuróczy Károly*, *Rencz László*, *Miklóssy Arthur*. *Dr. Biringer Ferenc* 4 koronával; *Hervertth Antal*. 3 koronával *dr. Bangha István*.

A városi szegény tanulók felruházására folytatólag adakoztak: *Császka György* érek, *Dr. Kramolin Viktor*, *Szalavszky Gyuláné* 20—20 korona, *Dr. Bobok József*, *Mayer Károly*, *Janits Imre* gy. i. 10—10 kor., *Kutvasszer István* 6 kor., *Dr. Tóth János*, *Kramer Adolf*, *Kramer Sándor* 5—5 kor., *Ocskay László*, *Belák József*, *Dr. Mihalovics Ede* 4—4 kor., *Sarmasagh Geza*, *Prihoda Lajos*, *Held Viktor*, *Kramer József*, *Kramer Mór*, *Hevera János*, *Cseffalvay Aladár* 2—2 kor. Egyesek kegyes adományból befolyt 478 korona 30 fillér. A tanulók gyűjtőiben befolyt 557 korona 09 fillér. Karácsony estén a szegény fiúk között kiosztott: 55 kabát, 57 nadrág és 57 pár eszima.

A karácsony megünneplése. *Nagy-Tapolcsányban:* Szép jelenetek voltak tanúi a nagyapocsanai templom látogatói december hó 21-én. Ekkor járultak a nagyapocsanai kath. legényegylet tagjai első ízben testületileg a szt. áldozáshoz. Az egyházi elnök rövid magyar beszédben buzdította őket a férfi egyik fő erényére: meggyőződésének nyílt, bátor megvallására. A karácsony estét a tagok együtt töltötték. Emelte a vig. hangulatát az a beszéd, melyben az egyesület jóbarátai a derek tagokat részesítették. A belepököket hatalmas karácsonyfa lepte meg, a mely alatt minden tag számára egy-egy ajándék

várakozott. Kedélyesen eltöltvén az időt, testületileg részt vettek az éjféli szt. misén. — A róm. iskola *leány növendékei* ez idén sikerült pástortjátékokat adtak elő és pedig háromszor, és mind a háromszor zsufolásig megtelt a terem. A tót ajkú leányok szép tiszta magyaros kiejtéssel tündéreltek.

Adamócson gróf Sizzo Noris család 45 szegény gyermeket — nagyobbára bérések gyermekei — lepelt meg tetőtől talpig új ruházzal. Könyvekig megruházott jelenet volt, mikor a bérés szülők és azok gyermekeinek megegyeztek, hogy a kastély díszes nagytermébe léphetnek. Sugárzó arccal, dobogó szívvel közeledtek a szülők gyermekeikkel a nemes grófnőhöz, a ki a Comtesse által segítve, kiosztotta az általa vett és saját szorgalma által készített ruhát.

Komjáthón: Lőrinczi Ferenc és Sticzay Antal tanítók vezetése alatt karácsonyi pástortjátékkal egybekötött ünnepélyt rendeztek. Lőrinczi Ferenc a dicsőségesen uralkodó pápa magyarul elmondott életrajzával és *Hajdusek József* segédlelkéz a tót ajkú szülékhez, fenkölt gondolatokban gazdag tót beszéddel nyitották meg. Ezek után Bernát Emilia tanuló a pápai himnust és Gróf Péter tanuló XIII. Leo című költeményeket szavalták, mire kezdetét vette *Szabó János* 5 felvonásból álló pástortjátéka, melyben a tótajkú iskolás fiúk és leányok folyékony tiszta magyaros kiejtései voltak meglepő hatással. Az ünnepély e váratlan sikerét nagyban előmozdították *T. Lőrinczi Ferencz* és *Sticzay Antalné* úrhölgyek, kik a színpad díszítését, és a szereplő leánykák öltöztetését vállalták magukra. Nagyban emelte az ünnepélyt a szülők tömeges és a komjáthi uradalom összes gazdatisztjeinek részvétele.

Kochanócson és **Melcsiczen** a róm. kath. iskolában a növendékek ének és szavatokból álló ünnepélyt adtak elő, a melynél az összegyűjtött összegből vett ruhakelmék szétosztottak 70 növendék között. E célra a következők adományoztak: 20 koronát: gróf Sizzo Kristóf és neje. 10 koronát: *Szalavszky Gyula* és neje, br. *Seckendof Ego*. 4 koronát: özv. *Osztroluczky Gézáné*, özv. *Szilvay Károlyné*. 3 koronát: dr. *Mitticzky Géza*. 2 koronát: *Budatinszky Gizella*, *Szilvay Gusztáv*, *Mili Miksa*, *Drechsler Fülöp* *Nedeczky* és még többen egyenkint 1 koronával.

Hricsón: Vasárnapon egy dísztingvált úri társaság szemlélte *Hricsó* ifjúságának pástortjátékát. A publicum sorában ott láttuk *Podivinszky Ferenc* zsolnai apát-plebanost, *Zaymusz V.* nyugyn. tanár családjával, ifj. *Zaymusz V.* mérnököt, *Dr. Mihalovics Ede* theologiai tanárt, *Dr. Mihalovics János* bányajogászt, *Kilián Károly* nagyapocsanai posta-főnököt, *Országh Sándor* turcoviaki igazgató-tanítót nejevel stb. — Erdősi R. egyik legjobb darabja került színi. Az ő-sz hangzó előadás és színpadi berendezés, mert cortina, coulissák, podium, sőt bengáli tűzben sőt volt hiány — *Kraszoványzky János* kaplan fátadozásának volt gyümölcse, míg a szöveg hibátlar előadása *Hricsó* fiatalágának szorgalmát és ügyességét dicsérte. Általános meglepetés kísérte *Stark S.* énekbetegeinek harmonikus előadását, melynek praecisitása faluhelyen ugyancsak ritkítja pártját és szépen szóló bizonyítékát szolgáltatotta *B. Hay Győző* kantor-tanító buzgó tevékenységének.

(Még egy sereg hasonló referáda fekszik előttünk, melyet azonos tartalma miatt mellőznünk kellett. A tisztelt beküldők ne kívánják tőlünk, hogy a falusi apró „színdarabok” mind kiemeljük. Elég lesz ha művészetüket dicsérjük egykor a zongoránál vagy az — ekevasnál. Szerk.)

A Valások-féle bűnpörben a vádlott három havi államfogházra és 300 kor. pénzbüntetésre ítéltetett. A vádló fölébezerett, a védő semmisségi panaszt jelentett be.

Egy községi bíró kitüntetés. Nehiny bettel ezelőtt ő felsége a király nemes *Csiffary Imre* Nemes-Pann község bírájának a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta eljárási szolgálatainak hűségese tejesítéséért. Az a adási ünnepély dec. hó 29-én folyt le *Nemes-Pannon*. Először istentisztelet volt a templomban, melyet *Simor Mór* ottani plebánus úr tartott. Imaen az ünnepelő lakosság a népiskolába vonult, hol *Majthényi Géza* főbíró igen szép beszéddel üdvözölte az ünnepeltet. Valóban megruházott volt a jelenet, midőn a főbíró az érdemkeresztet feltűzte a nyolcvanöt éves, de még mindig délcezes agastyannak örömtől duzzadó mellére. Majd *Deák*

János az ottani kerület megválasztott megyebizottsági tagja üdvözölte a bírót, és köszönetet szavazott *Majthényi főbíró*nak ez ügyben kifejtett működéséért. Ezután az ünnepelt házban barátságos lakoma következett.

Dr. Major betegsége a mily váratlanul jött, ép oly megdöbbentő volt vallás és pártkülönbség nélkül különösen a választó kerületben. A kerület választói nagy számban utoljára látták nov. 2-án a nagy-béliczi templomszenteléskor, a mikor Nagy-Béliczen az egész nyitrai völgyből igen sok nép jött össze. Akkor a magyar díszbe öltözött, egészséges, külső daliás megjelenésével mindenkinek imponált. Annál feltűnőbb mindenkinek, hogy most halállal vívódik. A kerület pártelnöke ünnepély előtt utoljára referált neki az ő szegény betegeiről, a kiknek ő valóságos védangyala volt. Akkor ő e levélre az ünnepély előtt ezt írta: „E sorokat ágyból írom. 40° lázam van. Kétly kezel, talán typhusom lesz.” A többi már a lapokból ismeretes. Amint a nép a kerületben megtudta, hogy „az ő szeretett képviselője” nagy beteg, kimondhatatlan fájdalom vett rajta erőt. Bámulatos volt a szeretet és ragaszkodás, a melylyel a nép ő irányában viselkedett. És ezt Major meg is érdemelte. Amióta ugyanis az az alkotmány vi-sza állítottott, e kerületben ő volt az első képviselő, a ki a választókkal nemcsak a választás előtt, hanem a választás után is érintkezett; aki nemcsak az urakat és zsidókat, amint eddig itt szokás volt, hanem a misera plebszt is az ő szegény viskójában felkereste. Ez az, ami imponált a népnek, amiért rajongásig szerette. Amidőn a mult nyáron a kerületben több napou át utazott, több mint 300 beteg ember orvosi tanácsát kikérte. A betegek legnagyobb részét a legszegényebb emberek képezték, olyanok, a kik ha megbetegednek, mert orvosra és fuvarra nincs pénzük, megadással, minden orvosi tanács és orvosság nélkül viselik a betegség keresztjét, a mig az irtalmas halál őket szenvedéseiktől meg nem váltja. Hyeneket ő nemcsak a paróchiakon tömegesen fogadott, hanem sokszor elment a legelhagyottabb kunyhókba is őket felkeresni. És bámulatos volt a diagnosisa is, ugy hogy a kiknek ő előirt, kevés volt közülük olyan, a ki hálátelt szívvel nem emlegette volna, hogy: „*nas dohry ablegát mi pomohol.*” De nemcsak mint orvos odaadással gyógyította a kerület nyomorultjait, hanem anyagilag is támogatta őket. Aki hozzá valami segélyért fordult, azt ő tehetsége szerint pénzzel is támogatta, pedig nem igen volt miből, és e mellett sohse kérdezte, valjon néppárti v. liberális-e, valjon ő reá szavazott a választáskor? Nem, az ő nemes lelke ilyen gondolkodás módot nem ismert! Ezzel a fegyverrel még a választás után is azok éltek és élnek, akik Major választóit sokszor minden ok nélkül többszörös bírságokkal és üldözésekkel vérig zaklatták, hogy így őket vagy megpuhítsak, vagy megtörjék, vagy Amerikába kergessék. Major egyedüli fegyvere a szeretet volt, amikent ez egy keresztény alapon álló honatyához egyedül illik is.

Jótekonyság Trencsénben. December hó 22-én az *állami óvoda* derek s ügybuzgó övönője igen sikerült s nagy tetszésben részesült karácsonyi ünnepélyt rendezett növendékeivel, mely alkalommal az óvodai felügyelő bizottság 30 szegény óvodást ajándékozott meg teli ruhaneművel s az összes növendékeket cukor, sütemény és játékszerekkel; 23 an a szt. *Vince-testvérek* vezetése alatti *elemi iskola* és óvoda ünnepelte meg a karácsony szent estélyét. A legnagyobbbésztt tót ajkú növendékeknek bátor fellépése, szép magyaros kiejtése, talpra esett szavatai méltó elismerésben, tetszésben részesültek. Különösen az óvodások bátor szavataikkal tündéreltek ki. A kis Jézuska itt is ruhaneműekkel ajándékozta meg a szegényeket s játékszereket osztott ki a jó viseletű óvodások között. 24-én delután a szent *Vince-testvérek* vezetése alatti *közkórházban* tartott meg a karácsonyi ünnepély. A közadakozásból befolyt pénzből egy nagy és csinosan feldíszített karácsonyfa állítottott fel a közkórház nagytermében. A betegeknek számtalan ajándékot, a karácsonyfa felállítására körül páratlan szeretettel, odaadás-al buzgólkodó *Mack Jenőné* úrnő szokott nyájasságával osztotta ki, mely alkalommal mindegyik beteghez volt egy-egy vigasztaló szava. Az *ág. h. ev elemi iskola* ugyane napon ünnepelte meg a karácsony estélyét. Az iskolások magyarul énekeltek és szavaltak és a hitközség előjárósága ruhaneműket osztott ki a szegény iskolás fiúk és leányok között. Ez évben a kegyesrendiek házában is igen szép csinosan feldíszített karácsonyfa volt felállítva, mely alkalommal a közzeretnek, tisztelnek örvendő házfőnök a

rendtagokat egy-egy emlékek, szívből eredő üdv és szerencse-kívánattal ajándékozza meg. Trencsén érdemes polgármestere ez évben sem feledkezett meg azon nemes szívű hölgyekről, jó leányokról, a kik isteni tiszteletet alkalmával énekükkel közreműködnek s ezzel az ünnepély fényét emelik; valamennyi egy-egy csinos emléktárggyal lett megajándékozva, a melyet december hó 25-én, az ünnepi szent mise után, a városi Tanács megbízásából Czeizel György esp. s hely. plebános rövid, buzdító beszéd kapcsán adoit át. Trencsén város polgársága, mint minden évben, ugy ez évben is szép összeggel hozzájárult a szegény tanulók felruházásához, mely nemes cselekedetével sok szegény gyermek iskolába járását mozdította elő. A kis Jézuska áldja meg a kegyes és jószívű adakozókat, emberbarátokat; áldja meg hosszú élettel és boldogsággal.

Egyszerre születtek, egyszerre haltak meg. A vaszari plébániához tartozó Tékes községben egy földmives házaspárt temettek karácsony első napján, igazán óriási részvét mellett, a mennyiben a temetési szertartás alatt a halottas háznál közel ezer ember volt. A rendkívüli érdeklődésre az isteni gondviselés különösen és meghatározó módon való megnyilatkozása szolgáltatott okot. Az elhunyt, névleg: Kis Antal és neje Ragoncsa Anna 1841. év karácsony éjjelén ugyszólván ugyanazon órában születtek Tékes községben; másnap, vagyis karácsony első napján együtt kereszteltettek, mikor már egytűvé szánták őket szülőik, 1864-ben házasságra is léptek egymással, míg most rövid betegség után, dec. hó 23-án egy órában hunytak el s *karácsony első napján* közös sírba temettek.

Elfojtott tűz. Engel József nyitrai gabonakereskedő telegdi-utcai házában mult hó 28-án tűz ütött ki ismeretlen okokból a padlásra, melyet azonban hála a gyorsan érkezett segíélynek, sikerült idejekorán elfojtani.

Közgazdaság.

Egy pár szó az ideai szőlővessző és szőlőoltvány termelés és forgalmáról.

A szőlővessző és szőlőoltvány termelésnek az ideai rendkívüli kedvezőtlen időjárás következtében országszerte kedvezőtlen eredménye volt, s a szakkörökben általános az a vélemény, hogy különösen oltványkészítésre még a látszólag kifogástalan minőségű szőlővesszők is csak megfelelő válogatás mellett és különös óvatossággal lesznek használhatók. Erre való tekintettel a földművelésügyi miniszter megette a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy a hazai állami telepeken mind a szőlővesszők, mind pedig az oltványok válogatása a legnagyobb gondal foganatosíttassék. — hogy a szőlővesszők tőlre kiut hagyassanak a tökeken, hogy így az éretlen rozsrészek, melyek ősszel az érett résztől nem különböztethetők meg, elfagyjanak stb. Ennek következtében az állami telepek készlete, természetesen viszonylag nagyon mérsékelt lesz, s a venni szándékozók annál nagyobb mértékben lesznek a magántermelők készleteinek megvételére utalva.

A magán termelők közül sokan még jobb években sincsenek abban a helyzetben, hogy kellő súlyt fektessenek az eladásra szánt sőt sok esetben a saját céljakra felhasználni szőlővesszők és szőlőoltványoknak megfelelő gondal és szigorral való megválogatására. Ne hogy az érdekeiket ennek következtében nagy csalódás érje, ezen uton is óhajtanám figyelmeztetni a szőlőbirtokosokat, hogy mivel az ideai általán mind a szőlővesszők, mind a szőlőoltványok viszonylag nagyon csekély százaléka lesz kifogástalan a válogatásra s főleg azok, a kik szőlővesszőket vagy oltványokat szereznek be a rendelt anyagok átvételére kiváló gondot és figyelmet fordítsanak.

Ezeknél fogva működési körömben minél kiterjedtebb módon és minél hatékonyabban figyelmeztetem a szőlőbirtokosokat, hogy szőlővessző és szőlőoltvány készleteiket és különösen a forgalomba hozandó mennyiséget a legnagyobb lelkiismeretességgel akként válogassák meg, hogy az kétségtelenül jól legyen kiválogatva, s hogy az üzleti szokások szigorú alkalmazása esetén családás ne érje és viszont azok, a kik szőlővesszőket vagy oltványokat venni szándékoznak, az üzleti szokások alkalmazásának a megrendelés alkalmával kikötése mellett, az átvételnél megfelelő óvatossággal járjanak el, s abban az esetben, ha akár a válogatás módjára, akár a minőség megállapítására nézve, akár a vevő, akár az eladó részéről az állami szakközégek skatanácsa vagy

közreműködése keretik ki, azok minden tekintetben az érdekeltek támogatására vannak.

Figyelmeztetem egyszersmind az érdekelteket, hogy az országban levő összes állami telepek termésének mennyisége a fentebbiekre való tekintettel csak a jövő tavaszon lesz ugyan végrelegesen megállapítható, de már most is kétségtelennek látszik, hogy a készletek a beérkezett kérvények és vételajánlatok nagy mennyiségéhez képest az országszerte mutatkozó szükségletnek csak csekély részben való kielégítésére lesznek elegendők. Nagy reményeket ehhez képest kérvényeik, illetve vételajánlataik teljesítésébe ne fűzzenek s így ezeknek szükségletüket a viszonyokhoz képest mérsékelni vagy kellő óvatosság mellett magánforrásokból szerezni.

Katócz Simon,
szőlészeti felügyelő.

A közönség köréből.

A „Budapesti Hírlap” meghozta a Valásek-pör tárgyalásának — nem tudom — tárgyilagosa-e vagy erősen kiszínezett leírását. Elolvása fájdalmas érzést kellett bennem és úgy hiszem, sokakban a kath. klérus tagjai közül, kik ott szegyenpadra, pollengérré állítva láttuk egyik fiatal kartársunkat, Hromada József krakováni káplán urat. E cikk szerint itélve, azt lehetne hinni, hogy nem is Valásek, hanem Hromada a vádlott; a gyalázatból mindenesetre több jutott ki benne a annak, mint a vádlottnak. Azt meg pozitíve tudom, hogy bizonyos köröknek nagyobb örömet okoz a káplán úr meghurcoltatása és megbélyegzése, mintha Valásek elítélték s csesztli mandátumát.

Nehogy kartársaimat s általában az egyház köröket tévedésbe ejtse a „Budapesti Hírlap”, esetleg más lapok közleménye s hogy némi elégtételt szolgáltsak meghurcolt fiatal barátunknak, becsületbeli kötelességemnek tartottam megírni a következőket.

Köz tudomásu tény, hogy nemcsak a verbós elutasítás után a főispán úr 5 méltósága levelet irt kegyelmes főpásztorunknak, a hercegprímásnak, melyben hivakozván a krakováni káplán állítólagos panszláv érületére, elmozdítását szorgalmazta. A főispán úr tudvalevőleg azon időben még csak hivataloskodása kezdőben lévén, nem ismerhette a megye viszonyait, tehát információ után indult. De nem tudhatta akkor azt sem, hogy ezek az alkalmoszerű információk megyében és másutt többnyire pártpolitikai elfogultságból vagy bosszúból származnak és gyakran igen alantas tájlag forrásból veszik eredetüket; sőt még az is lehetett akkoron titok 5 méltósága előtt, hogy itt a felvidéken a legdivatosabb és legalkalmasabb foglyer a panszlavizmus vádját kenni a néppárti papra.

Amde az egyházi főhatóságoknak nem lehet hivatalosukban ily súlyos váddal terhelt papját egyszerű állásra, bármily magas állású egyén által legyere az megírva — minden további elárás nélkül egyszerűen: süjtani s ítélete által homlokára süjtani a szegyeneljes bélyeget. 5 emmencijája az illetékes, elfogultatlan, a vádlottat tökéletesen ismerő egyének által megvizsgáltván az ügyet, meggyőződött a eed alapítalan voltáról, meghagyta ártatlanul meghurcolt papját állomásán s erálalt rehabilitálta minden becsületesen gondolkozó ember előtt.

Most a Valásek-féle pör alkalmából ismét felütötte fejét a hydra, fokozódott mértékben megújul a lárna, kiszinezett fényt vetnek Hromada úr tenőre és szavaira és a nyilvánosság előtt megvesszőznek egy becsületese embert, mert naivságában azt hiszi, hogy jó hallással, megfelelő értelmességgel bír, és hogy kötelessége minden egyéb tekinteteket félretételevel úgy cselekedni és szólni, a hogy lelkiismerete, szubjektív gazdaságérzete parancsolja.

Hromada káplán fényes elégtételt kapott tavaly magas s legilletékesebb helyről. Távol legyen tőlem, hogy tanuságom horderejét összemérjem a főpásztor ítéletével; de azt hiszem, hogy jóakaratu elfogultatlan férfiak, főleg papok előtt még bírhat némi súlytal egy öreg plébánosnak bizonyágtétele, ki fiatal kartárs, oltártársára mellet tör lánizsát.

A krakováni káplán urat jól ismerem, 5t és egész gondolkozásmódját s ténykedését. Nem terjeszkedem ki ezuttal más és pedig kiváló tulajdonságaira: hanem a tárgynál maradván papi becsületem latbavetésével állítom, hogy:

Hromada urnak absolute semmiféle panszláv-érzúlete nincsen, az ügyvezetett töt nemzetiségi körökkel semmiféle összeköttetésben, avagy érintkezésben nem áll, hön szereti magyar hazáját, melynek nyelvén kiskorától fogva nevelkedett, szóval, hogy oly hazafias gondolkozásu férfi és pap, a minőt e tekintetben rágalu azai és bántalmaznai bün és hazugság. Állítom továbbá, hogy:

Hromada ur hamis tanúságot nem tehetett, mert képtelen esettog hamis esküt tenai: lévén erről még a világi felfogáson is magasabban álló felfogása és véltéme; ennél fogva bármily történet legyen:

Hromada ur a becsületesség, a hazafiság, a lelkiismeret útjáról le nem tört, le nem tért.

A politikának, különösen a moderna belpolitikának sötét utvesztőjén könnyen tévedhet süllyeszőre a fiatal idealista, ki még nem eléggé járta s a forrtályok törvényeinek felismerésében és kerülésében. Arról azonban jót nem állók, hogy öreg fejemmel, nyugodt véremmel nem estem volna-e ugyanazon veromba, ha esettog a híres Krakováni káplánja én vagyok.

A ki ismer, elhiszi, a mit irtam; a ki nem ismer, talán engem is panszlávnak fog tartani. Isten nekí: Ismétlem: kötelességemnek tartottam megírni e levelet fiatal oltártársam s az egész r. k. papság érdekében.

Lesztöte, 1902. december hó 27-én.

Bieliczky József,
lesztötei plébános.

Nyílt tőr.

(E rovatban közzétettéket nem vállal felelősséget a Szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon t. barátainknak, jóakaróimnak és ismerőseimnek, kik névnapom alkalmából a távolbani is fölkerestek jókívánataikkal és ez által nekem testi-lelki fáradságomban vigaszt s enyhítőt irt nyújtottak, ez uton mondok hálás köszönetet és az újév alkalmából szerencse-kívánatot, mert egyenkint válaszolni annyi jóbarátomnak alig tudok.

Nagy-Szombat, 1902. dec. 31.

Hevera János.

Köszönetnyilvánítás.

Mélyen tisztelt vevőimnek ez uton mondok hálás köszönetet azon nagybecsült jó indulatért, melyet az elmúlt évben irányomban tanusítai szívesek voltak. Kérem továbbra is a mélyen tisztelt közönséget ugy itt, mint a vidéken alulírott nagybecsült jóindulatában megtartani, ki mindenkor oda fogok törekedni, hogy tisztelt vevőim minden irányomban nyilvánult igényét tőlem telhetőleg kielégíthessem.

Boldog új évet kívánva, maradok mély tisztelettel,

Nyitra, 1903. évi január 1.

Plech Péter,
cukrász.

Irodalom.

Acsády története.

IV.

A most megjelent V. füzettel, a sz. Lászlóval befejezi a magyar királyság első századát. Az időt tekintve igaz van, a mennyiben csakugyan László halálával (1095) befejeztük tekinthetjük a századot, de nincs igaz a magyar királyság alapító fejlődése és a történelmi pragmatizmus szempontjából. E tekintetben László utódja Kálmán király (1116) kepez betetőzési határpontot, mint a kinek működése — szinte folytatása és befejezése László működésének — eredményezte a magyar királyság végleges megerősödését. Itt szoktak a történetírók megállapodni és a százados eredményeket összegezni, a mitől eltérni s Kálmánt a következő korszakba illeszteni, mint Acsády teszi, a történeli fejlődés szempontjából újításnak újítás, de helytelen eljárás.

A mi a füzetnek belső értékét illeti, kelemen beszél el a nemzetnek első századi átalakulását; igen szép a kép, melyet a kath. magyar egyház gazdasági jelentőségéről fest (163. l.) s a mit a XI. századi kath. pap jelleméről (164. l.) és tudásáról ír (173. l.). Szép, mert igaz. „A kath. pap volt nálunk a tudás és a szellemi műveltség őre és gondozója, a nyugoti világban ez időben egyedüli letéteményese. A pap volt amaz idők egyedüli tanult embere, csak ő tudott írni-olvasni, csak ő ápolta az okori világ gazdag szellemi hagyományait. Világi ember a nyugaton akkor ilyesmivel nem bíbelődött s az írás olvasás egyszerű mesterségét is papjainak engedte át.”

De a hol tani dolgokat érint, mindjárt bakot lö s kimutatja, hogy nem jogász, annál kevésbé theologus. Az ilyen kérdésekhez nincs érke.

Csak nehányt említtek fel a füzetből.

VII. Gergelynek világraszóló reformjait a simonia és a nicolaitismus (az egyházi javadalmak árulása s az ágyastartó papok) körül, valamint ezen reformok nemes célzait annyira tisztázta a történelem, hogy még a protestáns történetírók is tisztelettel szólnak a nagy és hős papáról. Acsády kálmár szemmel nézi az egész mozgalmat és a papanak egyház és társadalom tisztító nagy munkájában nem lát magasabb célzatot, mint hogy „a papi hazasságok nagy veszedelemmel fenyegettek az egyház vagyont” (145. l.). Ezért lett volna az egész mozgalom! No erre jó volna Acsádynek a történetírók nagy republikánus patenét kérni, mert ez egészen új feledezés.

Eonél nagyobb csak az az abszurduma, a mit az első századi magyar kath. nep házasságkötéséről beszélve megkockáztat, midőn egész naivul ezt mondja: „Ez időben meg a katolikusok házasságkötése is polgári kötés volt.” (171. l.) Ugyan kar volt meg nem írnia, hogy mi volt e polgári kötésnek a formája és melyik király írta elő, mert erről meg Szilágyi Dezso sem tudott semmit, pedig ezt tudva meynyivei könyvebb lett volna neki a polgári házasság kodexét megszer-

VAJDA J. butorgyári raktára

NYITRA, Párutca.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dős választékú, szilárd és modern stílusú

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, a képzelhető legjutányosabb árakon, ugyisintén

saját készítményű kárpitos butoraimat

Szilid és pontos kiszolgálás biztosított. Kívánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

Kiváló tisztelettel

Vajda J.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (hátr mind szőlő természetű mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak

alkalmas a okat ültették, azok öven ematják hazukat az egész szőlő bérés idején a legkitűnőbb muskátály és mas édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fa a mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé anélkül hogy legkevésbé helyet is el foglalna az egyéb használatos részekből. Ez a legháladoosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A listák ismertetésére vo alkózó szíves énynyomatú katalógus bár-mek ingyen és bérmentve küldetk meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Emellett első szőlőültetvény Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Jó és olcsó órák

3 évi irásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrad János

óra, arany és ezüst árak kivitelű háza

Brix 221. sz. (Csehország)

Jó nickell-remontoir-óra 3 fnt 75 kr

Valódi ezüst-rem.-óra 5 fnt 25 kr

Valódi ezüst lánc 1 fnt 20 kr

Nickell ébresztő óra 1 fnt 75 kr

Cégem a császári és kir. sassal van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezrekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (37-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Allein echter Balsam aus der Schutzensel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az újságok felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatóá gyógyszer a tudósnak, a mellék minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájlalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrosszabb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Szeliden mozdítja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a bukomsárgától s a hypocondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyzerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasítogáknál és szájröthafáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőfögést, a szájak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbánc, kiütés, varrák, megfagyott s megégetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, falfájalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s Magyarország minden postállomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K Bosznia és Hercegovina részére 400 K. Kevesebb nem küldetik széjjel. Székküldés előrefizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön?

Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetlen. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak esetében, továbbá mindenféle régi serek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontpedések, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daguát, kinövés, képződmény, ráknál, vegre pokolvar, körömféreg, a lábunk körömgnyülés, járásközbén történt kisebesülése, fagyás és égetés karbunkulus és okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaguát, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely c-omagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatásméltúli hamisítások vevésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyem és cégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Örangyalhoz“ Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régiebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredményvel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló földiesért érték és hatásméltúli úgynévezett pótszereket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magáa viseli, rendeljük meg egyszerűen direktre és címezük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógytár“ Pregrada

(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. gyógytárakban.

(39-52)

Schwechaton az 1903.

évi egész nyári gazdasági munkához két egyenkint **30 párból**

álló **munkás-csoport**

felvétetik.

Az ajánlattevők forduljanak Dreher Antal jószágigazgatóságához Schwechaton, Bécs mellett.

Hirdetések

a NYITRAMEGYEI SZEMLE

részére jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban. ♦ ♦

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskeket;
 kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben;
 előleget ad arany- és ezüstműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra;
 elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban;
 felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városházter 3. sz.

Hímző-munkákra
 kiválóan alkalmas
PFaff-varrógépeit
 ajánlja
 Szlávik Konstantin Nyitra,
 Piébania-utca 4.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól, acél alkatrészekből állanak az utolsó esavarrig.
 Erős anyagok feldolgozására, mint ipari gépek első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló jótállást biztosítok. Javításokat elfogadok. Árjegyzék ingyen.
 Kiváló tisztelettel Szlávik Konstantin,
 8-10. mechanikus, optikus.

Minden háziasszony

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéát használja.

Tiszteletteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen »maláta kávé«, hanem mindig határozottan — Kathreiner-féle — Kneipp-maláta kávéát, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ára csomagonként 50 fillér.
 500 gramm.

Kathreiner-féle
 Kneipp maláta kávé
 egész szemekben.
 Kathreiner-féle maláta kávé,
 München.

SZUPERFOSZFÁTOT,**Stassfurti kainitot**

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül**Rézgálicot** (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitra.